

การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

The Formation of Animal Terms in New Words Dictionary of Royal Institute Issue

สุประวีณ์ แสงอรุณเฉลิมสุข¹

Suprawee Saeng-arunchalaemsuk¹

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

E-mail : paweenaw@hotmail.com

Received: August 10, 2018; Revised: May 15, 2019; Accepted: July 19, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างคำจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมเรื่องการสร้างคำและสำนวนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ระบบหน่วยคำ ระบบเสียง และความหมาย ข้อมูลที่ใช้ศึกษาคือคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ที่พบในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1 - เล่ม 3 ผลการวิจัยพบการสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์จำนวน 156 คำ มีการสร้างคำตามระบบหน่วยคำมากที่สุด จำนวน 85 คำ รองลงมาคือการสร้างคำโดยความหมายจำนวน 70 คำและวิธีที่น้อยที่สุดคือการสร้างคำโดยระบบเสียงจำนวน 1 คำ

คำสำคัญ : การสร้างคำ คำ พจนานุกรมคำใหม่

Abstract

This research aimed at analyzing the formation of animal terms in New Words Dictionary of Royal Institute issue. This research synthesized the concepts of word formation from the involved research for making a scope of analysis that were morphology, phonology and meaning. Data was the words about animal found in New Words Dictionary of Royal Institute issue volume 1-3. The result found that the word formation about animal had 156 words. The formation of words used morphology the most (85 words) then meaning (70 words) and phonology (1 word), respectively.

Keywords : Term formation, Words, New Words Dictionary

บทนำ

การสร้างคำขึ้นมาใหม่ มิได้หมายความว่า เป็นคำที่คิดขึ้นใหม่ แต่หมายถึงการนำคำเดิมที่มีอยู่แล้วมาแปรเปลี่ยนเพิ่มเติมให้เป็นคำใหม่ที่มีความหมายต่างออกไปจากเดิม (นิจพงศ์ ศรีวรรณ, 2527, น. 87) การสร้างคำใหม่ถือว่าเป็นธรรมชาติของภาษาที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา โดยทั่วไปการสร้างคำใหม่มักเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสังคม จึงต้องการสร้างคำใหม่ขึ้นมาเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งคำใหม่นี้อาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสำนวนเดิม หรือการสร้างคำใหม่ก็ได้

การวิเคราะห์การสร้างคำใหม่จะสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการใช้ภาษาในสังคมไทย ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะวิธีการสร้างคำศัพท์และสำนวนเพื่อสื่อความหมายเชิงเปรียบเทียบยิ่งทำให้คำศัพท์นั้นมีความน่าสนใจมาก ดังที่ วชิรา ชูณหศรี (2546, น. 1) ได้กล่าวถึงการสร้างสำนวนว่าเป็นการ

เลือกใช้ภาษาในการนำเสนอมีทั้งการสื่อความหมายโดยตรงและไม่ตรงตามรากศัพท์ การเลือกใช้ภาษาที่มีความหมายไม่ตรงตาม รากศัพท์นั้นผู้อ่านต้องตีความเองว่าผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอะไร ซึ่งการเลือกใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวนี้ส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการดึงดูดความสนใจและทำให้เนื้อหาที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

คำศัพท์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถานเล่ม 1 - เล่ม 3 เป็นคำและสำนวนที่น่าสนใจ เพราะเป็นคำที่มีผู้ใช้ในปัจจุบัน ที่มีทั้งคำที่สร้างขึ้นใหม่ และคำที่มีการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์หรือสำนวนเดิม ซึ่งคำเหล่านี้เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลให้เกิดการสร้างคำใหม่เพื่อใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ดังที่ ราชบัณฑิตยสถาน (2553, น. 4) ได้กล่าวถึงในคำชี้แจงว่า ขอบเขตของคำและสำนวนที่เป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคมไทยเนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง เกิดสิ่งใหม่ ๆ และมีปรากฏการณ์ใหม่เกิดขึ้น เป็นคำและสำนวนที่ถูกเก็บไว้แล้วในพจนานุกรม แต่มีความหมายขยายหรือเปลี่ยนแปลงไป เป็นคำสแลง สำนวน วลีที่มีความหมายเฉพาะ ตลอดจนคำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ และเป็นคำเก็บตกจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

โดยทั่วไปคำและสำนวนต่าง ๆ มักจะเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของมนุษย์ หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งในสังคมไทยเป็นสังคมที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ดังนั้นสัตว์จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่คนไทยมักจะนำมากล่าวถึง เชิงอุปมา ในสำนวนไทยมาตั้งแต่อดีต ดังที่ จินดารัตน์ บุญพันธ์ (2547, น. 82) ที่กล่าวว่าสำนวนไทยมีการนำสัตว์มาเปรียบเทียบจำนวนมาก เพราะมนุษย์กับสัตว์มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด มนุษย์ทั้งเลี้ยงสัตว์ไว้ดูเล่น เป็นเพื่อน เป็นอาหาร เป็นพาหนะไว้ใช้แรงงาน และยังเป็นเพื่อนในยามเหงาได้อีกด้วย จึงทำให้มนุษย์เข้าใจถึงธรรมชาติและลักษณะของสัตว์ และนำสัตว์มาใช้เปรียบเทียบในสำนวน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างคำจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่าแม้จะมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคำศัพท์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว แต่ก็ยังไม่มีการศึกษาการสร้างคำและสำนวนด้านระบบหน่วยคำ ระบบเสียง และความหมาย ดังนั้นการวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่จะทำให้ทราบลักษณะการสร้างคำทั้ง 3 ด้าน ผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อประโยชน์ในการค้นพบมุมมองในการสร้างคำและสำนวนภาษาไทยเกี่ยวกับสัตว์ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2553) พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552) และ พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 3 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารและเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เอกสารหลักที่ใช้ในการวิจัย คือ พจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1 - เล่ม 3 สำหรับแนวคิดที่นำมาวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากสังเคราะห์วิธีการสร้างคำและสำนวน ดังนี้ แนวคิดวิธีการสร้างคำแสดงของราชันี ศิริไสยาสน์ (2551) แบ่งเป็น 3 วิธี ได้แก่ การสร้างคำตามระบบหน่วยคำ การสร้างคำโดยระบบเสียง และการสร้างคำโดยความหมาย และแนวคิดวิธีการสร้างคำและสำนวนในวงการบันเทิงของวชิรา ชุณหศรั (2546) ได้แบ่งวิธีการสร้างคำและสำนวนเป็น 4 วิธี คือ วิธีนำถ้อยคำหรือข้อความมาจากผลงานบันเทิง วิธีการเปลี่ยนแปลงสำนวนเดิม วิธีสร้างสำนวนขึ้นใหม่ และวิธีการเปลี่ยนแปลงความหมายของถ้อยคำเดิม

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

การวิจัยเรื่อง การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคำ
 - 1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคำ
2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ตามกรอบแนวคิดที่ได้จากสังเคราะห์วิธีการสร้างคำและสำนวน เพื่อให้ครอบคลุมเรื่องการสร้างคำ ได้แก่ การสร้างคำตามระบบหน่วยคำ การสร้างคำโดยระบบเสียง และการสร้างคำโดยความหมาย

3. ขั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์
เสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ทั้ง 3 เล่ม พบการสร้างคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์จำนวน 156 คำ โดยแบ่งเป็นการสร้างคำตามระบบหน่วยคำ 85 คำ การสร้างคำโดยระบบเสียง 1 คำ และการสร้างคำโดยความหมาย 70 คำ ดังนี้

1. การสร้างคำตามระบบหน่วยคำ หมายถึง การนำคำเดิมที่มีอยู่แล้วมาปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมให้เป็นคำใหม่ที่มีความหมายต่างไปจากเดิม ผลการวิเคราะห์คำเกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ ด้านการสร้างคำตามระบบหน่วยคำ พบการสร้างคำตามระบบหน่วยคำมากที่สุด จำนวน 85 คำ โดยมีวิธีการสร้างคำทั้งสิ้น 5 วิธี ได้แก่ การประสมคำ การตัดคำ การเพิ่มคำ การเปลี่ยนถ้อยคำ และการซ้ำคำ มีลักษณะการสร้างคำ ดังต่อไปนี้

1.1 การประสมคำ หมายถึง การนำคำที่มีอยู่ทั่วไปตั้งแต่ 2 คำมาประสมกันให้เกิดความหมายใหม่ พบทั้งการประสมคำภาษาไทยกับคำภาษาไทยและการประสมคำภาษาไทยกับคำภาษาต่างประเทศ พบ 70 คำ ดังนี้

1.1.1 การประสมคำภาษาไทยกับคำภาษาไทย ส่วนใหญ่พบคำที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบ พบ 67 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การประสมคำภาษาไทยกับคำภาษาไทย

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
ดินกบ	การประสมระหว่างคำภาษาไทยและคำภาษาไทย ดิน+กบ	อุปกรณ์ลักษณะคล้ายดินของกบ ใช้สวมเทสำหรับว่ายน้ำหรือดำน้ำ
ตาแมว	การประสมระหว่างคำภาษาไทยและคำภาษาไทย ตา+แมว	ตัวสะท้อนแสงที่ใช้เป็นแนวแบ่งเลนในถนน

1.1.2 การประสมคำภาษาไทยกับคำภาษาอังกฤษ พบ 2 คำ ดังนี้

ตารางที่ 2 การประสมคำภาษาไทยกับคำภาษาอังกฤษ

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
เสือใบ, เสือใบ	การประสมระหว่างคำภาษาไทยและคำภาษาอังกฤษ เสือ+ใบ	ผู้ชายที่รักหรือมีความสัมพันธ์ทางเพศได้ทั้งกับหญิงหรือกับชาย/ใบ ใบ ตัดมาจาก bisexual
ปลาซึกเกอร์	การประสมระหว่างคำภาษาไทยและคำภาษาอังกฤษ ปลา+ซึกเกอร์ (sucker)	ปลาน้ำจืดประเภทปลากระดี่มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาใต้ ลำตัวยาวสูงสุด 30 เซนติเมตร สีดำมีลายจุดขาว ท้องขาว มีปากพิเศษดูดติดกับกระเจกได้ ใช้ปากดูดอาหารตามหน้าดิน

1.1.3 การประสมคำภาษาไทยกับคำภาษาจีน พบ 1 คำ ดังนี้

ตารางที่ 3 การประสมคำภาษาไทยกับคำภาษาจีน

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
ฮอแรด ก.	การประสมระหว่างคำภาษาจีนและคำภาษาไทย ฮ้อ+แรด	ดีมาก อร่อยมาก/ ฮ้อ หรือ ฮ้อ เป็นภาษาจีนแปลว่า ดี

1.2 วิธีการสร้างโดยการตัดคำ หมายถึง การตัดคำในสำนวนเดิมให้มีรูปสำนวนสั้นกว่าเดิม พบทั้งคำที่มีความหมายไม่เปลี่ยนแปลงและมีความหมายกว้างออก รวม 4 คำ ดังนี้

1.2.1 ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง พบ 2 คำดังนี้

ตารางที่ 4 วิธีการสร้างโดยการตัดคำที่มีความหมายไม่เปลี่ยนแปลง

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
ห้วง	ตัดคำมาจากคำว่า เฉ่าห้วง น. คนแก่หรือคนมีอายุมากที่มีเล่ห์เหลี่ยมหรือกลอุบายหลอกลวงเด็กผู้หญิงในทางกามารมณ์ คนแก่เจ้าเล่ห์	1. น. ผู้ชายที่มีเล่ห์เหลี่ยมหรือกลอุบายหลอกลวงผู้หญิง 2. ก. มีเล่ห์เหลี่ยมหรือกลอุบายหลอกลวงผู้หญิง
ยกรัง	ตัดคำมาจากคำว่า ตายยกรัง	ทั้งหมด หมดทุกคนในที่นั้น (ใช้กับกริยา ตาย)

1.2.2 ความหมายกว้างออก พบ 2 คำดังนี้

ตารางที่ 5 วิธีการสร้างโดยการตัดคำที่มีความหมายกว้างออก

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
เขี้ยว	ตัดคำมาจากคำว่า เขี้ยวลากดิน ว. หมายถึง มีเล่ห์เหลี่ยมมาก มีประสบการณ์มาก	1. ก. เครื่องครัด ไม่ยอมผ่อนปรน 2. ก. ไม่ยอมเสียเปรียบแม้แต่นิดเดียว มีชั้นเชิง รู้ทันคน
ตกม้ายาย	ตัดคำมาจากคำว่า สามเพลงตกม้ายาย หมายถึง แพ้เร็ว, ยุติเร็ว	1. ก. แพ้เร็ว ยุติเร็ว เรียกเต็มว่า สามเพลงตกม้ายาย 2. แพ้ ไม่ประสบความสำเร็จ

1.3 วิธีการสร้างโดยการเพิ่มคำ หมายถึง การเพิ่มคำในสำนวนเดิม ให้มีรูปสำนวนยาวกว่าเดิมแต่ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง พบ 4 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 6 วิธีการสร้างโดยการเพิ่มคำ

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
โกยสี่ตีนหมา	การเพิ่มคำ สี่ตีนหมา หลังคำเดิมคือ โกย	วิ่งหนีไปโดยเร็ว
แรดเจียบ แรดหลบใน	แรด การเพิ่มคำ เจียบ หลบใน หลังคำเดิมคือ แรด	ประพฤติชั่วเหลวแหลกในทางชั่วแต่ไม่ประเจิดประเจ้อ

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

1.4 วิธีการสร้างโดยการเปลี่ยนถ้อยคำ หมายถึง การเปลี่ยนคำในคำศัพท์หรือสำนวนเดิม ให้มีรูปสำนวนเปลี่ยนไปเดิม พบทั้งคำที่ความหมายไม่เปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนแปลง รวม 6 คำ ดังนี้

1.4.1 ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง พบ 5 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 7 วิธีการสร้างโดยการเปลี่ยนถ้อยคำ

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
รู้แล้วรู้รอด ก.	มาจาก รู้แล้วรู้รอด เปลี่ยนคำว่า รอด เป็น แร่ด	เสร็จสิ้นไป ทำให้เสร็จสิ้นไป เพี้ยนเสียงมาจากรู้แล้วรู้รอด
ใส่ตีนหมา ก.	มาจาก สี่ตีนหมา เปลี่ยนคำว่า สี่ เป็น ใส่	วิ่งหนีไปโดยเร็ว

1.4.2 ความหมายเปลี่ยนแปลง พบ 1 คำ ดังนี้

ตารางที่ 8 วิธีการสร้างโดยการเปลี่ยนถ้อยคำ

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยเงิน	มาจาก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เปลี่ยนคำว่า นม เป็น เงิน	พ่อแม่ไม่ได้ดูแลลูกให้แต่เงินไปใช้

1.5 การซ้ำคำ หมายถึง คำๆ เดียวที่นำมากล่าวซ้ำ 2 ครั้ง พบ 1 คำ เป็นการซ้ำคำเพื่อให้คำมีน้ำหนักชัดเจนขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 9 การซ้ำคำ

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
หมา ๆ	เป็นการซ้ำคำเดิมว่า หมา	1. ว. ไม่ดี ใช่มิได้ 2. ว. กวนโทสะ (ใช้บอกลักษณะการพูด)

2. การสร้างคำโดยระบบเสียง หมายถึง คำๆ เดียวกันแต่มีการปรับเสียงให้ต่างกันไป ผลการวิเคราะห์คำเกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ด้านการสร้างคำโดยระบบเสียง พบเพียงคำเดียวคือการสร้างคำศัพท์โดยการดัดแปลงเสียงจากภาษาต่างประเทศเข้ากับเสียงของคนไทย โดยมีลักษณะการสร้างคำดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 การสร้างคำโดยระบบเสียง

คำศัพท์	การสร้างคำ	ความหมาย/ที่มา
ไดโนเสาร์เต่าล้านปี	การดัดแปลงเสียงจากภาษาต่างประเทศ เข้ากับเสียงภาษาไทย	ไดโนเสาร์ ดัดแปลงมาจากเสียงคำ ภาษาอังกฤษ dinosaur หมายถึง คน หัวโบราณล้าสมัย

3. การสร้างคำโดยความหมาย หมายถึง วิธีการสร้างคำศัพท์โดยการใช้อยู่ศัพท์เดิมแต่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำศัพท์คำนั้นให้แตกต่างออกไปจากเดิม ผลการวิเคราะห์คำเกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่ด้านการสร้างคำโดยความหมาย พบวิธีการสร้างคำศัพท์ใหม่โดยการนำคำศัพท์เดิมมาเปลี่ยนแปลงความหมายให้ต่างไปจากเดิม จำนวน 70 โดยมีวิธีการสร้างคำทั้งสิ้น 2 วิธี ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงความหมายจากสำนวนเดิม การเปลี่ยนแปลงความหมายของถ้อยคำเดิม มีลักษณะการสร้างคำ ดังต่อไปนี้

3.1 การเปลี่ยนแปลงความหมายจากสำนวนเดิม หมายถึง การสร้างคำโดยการนำสำนวนที่มีใช้แต่เดิมมาเปลี่ยนแปลงความหมายให้ต่างไปจากเดิมให้มีความหมายกว้างออก พบ 11 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงความหมายจากสำนวนเดิม

คำศัพท์	ความหมายเดิมในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542	ความหมายในพจนานุกรมคำใหม่
กุ่มแห้ง	กุ่มทะเลที่ตากแห้ง โดยปริยายหมายความว่าผอมมาก	1. กุ่มทะเลที่ตากแห้ง โดยปริยายหมายความว่าผอมมาก 2. มีหน้าอกแห้ง
ขี้หมูขี้หมา	ไร้สาระ ไม่สำคัญ ไม่มีค่า ไม่มีราคา	1. ไร้สาระ ไม่สำคัญ ไม่มีค่า ไม่มีราคา (พจน.) 2. อย่างน้อย

3.2 การเปลี่ยนแปลงความหมายของถ้อยคำเดิม หมายถึง การสร้างคำใหม่โดยการเปลี่ยนแปลงความหมายของถ้อยคำให้ต่างไปจากเดิม พบ 59 คำ ในที่นี้รวมคำและสำนวนเก่าที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายจากสำนวนเดิม แต่เป็นสำนวนที่พจนานุกรมคำใหม่เก็บตกจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ไว้ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 12 การเปลี่ยนแปลงความหมายของถ้อยคำเดิม

คำศัพท์	ความหมายเดิมในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542	ความหมายในพจนานุกรมคำใหม่
กระต่ายป่า	กระต่ายเป็นชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในวงศ์ Leporidae หูและขนยาว ในประเทศไทยมีเพียงชนิดเดียวที่อาศัยอยู่ในป่า คือ กระต่ายป่า ชนิด <i>Lepus peguensis</i> Blyth ขนสีน้ำตาล ไตหางสีขาว อาศัยอยู่ในโพรงดินเหมือนกระต่ายต่างประเทศ	ผู้ชายที่ยังชื่อไว้แต่ยังสา
ห่าน	ชื่อนกจำพวกเป็ดในวงศ์ Anatidae คอยาวกว่าคอเป็ด แต่สั้นกว่าคอหงส์ทำรังบนดิน กินพืชและสัตว์เล็ก ๆ มีหลายชนิด	สวยงาม
จิก	กิริยาที่เอาจมอยปากสับอย่างอาการของนกเป็นต้น, กิริยาที่เอาจมมีปลายคมหรือแหลมกดลงพอให้ติดอยู่	1. โขกสับเมื่อเป็นต่อ 2. ทำร้ายด้วยคำพูดหรือสายตา 3. คว่ำหรือแย่งชิงผู้ขามาเป็นแฟน

สรุปและวิจารณ์ผล

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พบว่า ในพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1 - เล่ม 3 มีการสร้างคำและสำนวนเกี่ยวกับสัตว์ทั้ง 3 วิธี โดยมากนิยมการสร้างคำตามระบบหน่วยคำ และรองลงมาคือการสร้างคำโดยความหมาย ส่วนการสร้างคำโดยระบบเสียงพบน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามวิธีการสร้างคำเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงลักษณะการใช้คำและสำนวนไทยในปัจจุบันเป็นอย่างดี และยังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาในสังคมไทยได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่าคำและสำนวนใหม่บางคำยังเป็นคำที่นิยมใช้ในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น

การสร้างคำศัพท์ใหม่เกี่ยวกับสัตว์ในพจนานุกรมคำใหม่เป็นการสร้างคำตามระบบหน่วยคำโดยการประสมคำส่วนใหญ่พบคำที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นการใช้ภาษาให้เกิดภาพพจน์เพื่อทำให้สื่อความหมายเข้าใจได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่าการสร้างคำและสำนวนโดยการเพิ่มคำและการเปลี่ยนถ้อยคำจากสำนวนเดิม

แต่ความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำให้เหมาะสมกับสมัยนิยมหรือเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำหรือสำนวนนั้น ๆ การสร้างคำและสำนวนแบบนี้ คล้ายกับวิธีการการสร้างสำนวนไทยนอกกรอบแบบที่ ต่อศักดิ์ เกษมสุข (2551, น. 157) ที่กล่าวถึง การสร้างสำนวนไทยนอกกรอบแบบว่า มูลเหตุของการเกิดสำนวนไทย นอกกรอบแบบนี้จะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสำนวนไทยนอกกรอบ และเมื่อมีมูลเหตุซึ่งเป็นที่มาของสำนวนแล้ว ก็จะเกิดการนำสำนวนเก่ามาเปลี่ยนแปลงเป็นสำนวนใหม่ โดยนำคำที่เกิดจากมูลเหตุของเรื่องต่าง ๆ เข้ามาแทนหรือ เพิ่มคำลงไปในสำนวนเก่า จนเกิดเป็นสำนวนใหม่ที่ยังมีเค้าของสำนวนเดิมอยู่

การสร้างคำใหม่เกี่ยวกับสัตว์โดยระบบเสียงแม้จะพบเพียงคำเดียว แต่ก็ทำให้เห็นว่าวิธีการเขียนคำศัพท์ ในพจนานุกรมคำใหม่ทั้ง 3 เล่มนั้นก็มีความน่าสนใจตรงที่การเขียนคำตามเสียงของคนไทย โดยเฉพาะคำยืมจาก ภาษาต่างประเทศทำให้ง่ายต่อการออกเสียง ซึ่งในกรณีที่ผู้ศึกษาคำศัพท์ใหม่ไม่เคยได้ยินคำเหล่านี้ ก็ยังสามารถ ออกเสียงได้ถูกต้องตามความนิยมในการออกเสียงคำนั้นด้วย

การสร้างคำศัพท์ใหม่เกี่ยวกับสัตว์โดยความหมาย มักเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีการนำเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมมาสร้างคำใหม่โดยการเปลี่ยนแปลงความหมายของถ้อยคำให้ต่างไปจากเดิม หรือการนำ คำศัพท์เดิมมาเปลี่ยนแปลงความหมายโดยการเทียบเคียงกับความหมายเดิม ทำให้คำศัพท์นั้นมีความหมายที่ต่างไป จากเดิมสอดคล้องกับ วรารัตน์ วัชรานนท์ (2544, น. 201) ที่กล่าวว่า สำนวนไทยในปัจจุบันมีการแปร ด้านความหมาย กล่าวคือ สำนวนหนึ่งมีการใช้หลายความหมาย ทั้งความหมายที่เข้ามาแต่เดิม และความหมาย ที่เกิดขึ้นใหม่ สาเหตุการใช้ความหมายที่ผิดไปจากเดิมเนื่องมาจากอายุของผู้ใช้กลุ่มวัยรุ่นที่มักใช้สำนวน ผิดความหมาย ซึ่งเป็นผลมาจากการที่คนในสังคมไทยมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ทำให้สภาพแวดล้อมและ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผิดแผกไปจากที่อ้างถึงในสำนวน ส่งผลให้คนรุ่นใหม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสำนวน แต่สำนวนไม่ชัดเจน นอกจากนี้สำนวนต่าง ๆ ยังมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงความหมายต่อไปในอนาคต หากว่า ความหมายที่เกิดขึ้นใหม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน ทำให้มีคำใหม่เกิดขึ้นมากมายในสังคมไทย แม้ว่า ราชบัณฑิตยสถานจะได้จัดทำพจนานุกรมคำใหม่แล้ว 3 เล่ม และกำลังจัดทำเล่มที่ 4 แต่จากการวิเคราะห์ การสร้างคำและสำนวนในพจนานุกรมคำใหม่ พบว่า สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ภาษาอย่างรวดเร็ว และ คำบางคำก็เป็นคำที่รู้เฉพาะคนบางกลุ่มเท่านั้น การวิเคราะห์คำศัพท์ใหม่ จึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะนอกจากจะทำให้ ทราบความหมายและที่มาของคำศัพท์นั้นแล้ว ยังเป็นเสมือนการบันทึกเรื่องราวการใช้ภาษาในสังคม ทำให้เห็น พลวัตการเปลี่ยนแปลงภาษาในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างชัดเจน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขนิษฐา นิ่มโน ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่อง และขอขอบคุณ อาจารย์ทัตพิชา สุกุลสืบ ที่ให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ทำให้งานวิจัยนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จินดารัตน์ บุญพันธ์. (2547). *ความหมายเปรียบเทียบของสัตว์ในสำนวนไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ต่อศักดิ์ เกษมสุข. (2551). *สำนวนไทยนอกกรอบ: การวิเคราะห์ความเป็นมาและความหมาย*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- นิจพงศ์ ศรีวรรณ. (2527). *ลักษณะภาษาไทย*. เพชรบุรี: วิทยาลัยครูเพชรบุรี
- รัชนี ศิริไสยาสน์. (2551). *การศึกษาการสร้างคำและความหมายของคำแสลง*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- _____. (2552). พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ยูเนี่ยนอุลตราไวโอเล็ต.
- _____. (2553). พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ธนาเพรส.
- _____. (2554). พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 3 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: ยูเนี่ยนอุลตราไวโอเล็ต.
- วชิรา ชุณหศรี. (2546). การศึกษาสำนวนที่ใช้ในวงการบินเหิงจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรารัตน์ วัชรานนท์. (2544). การศึกษารูปภาษาที่ใช้เป็นสำนวนไทยในปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.